

Viharos kezdés: a Trump-adminisztráció első hónapja

A hivatalba lépő amerikai elnökök első száz napját szokás „kegyelmi időszaknak” tekinteni, hiszen az új elnök ekkor még élvezi a győzelemmel járó népszerűséget, és a hivatalba lépő kormányzat első szimbolikus értékű döntéseit nagy várakozások övezik. Nos, ha majd visszatekintve kegyelmi időszaknak tekinthetjük a Trump-adminisztráció első heteit, akkor meglehetősen viharos elnökség elé nézhetünk.

Függetlenül attól, hogy Donald Trump politikájának tartalmát hogyan értékeljük, az egyértelmű, hogy a kormányzati gépezet működésében komoly kezdeti problémák merültek fel. Az adminisztráció által megnevezett hét muszlim többségű országra vonatkozó beutazási tilalom volt az első figyelmet érdemlő esemény. A rendelet nem megfelelő jogi előkészítettségére az ismételt bírói felfüggesztések mutattak rá, a végrehajtásért felelős szervek felkészületlensége a belső kormányzati koordináció hiányosságaira utalt, és ekkor még nem is beszéltünk a gyors döntés negatív diplomáciai következményeiről.

A sor Michael Flynn nemzetbiztonsági főtanácsadónak a washingtoni orosz nagykövettel folytatott, idő előtti háttérbeszélgetései ügyével folytatódott, ami végül a volt tábornok lemondásához vezetett. A Trump-kormányzat jövőbeni belső működése szempontjából azonban legalább ennyire figyelmet érdemlő, hogy a Flynn utódának elsőként kiszemelt Robert Harward visszautasította a felkérést. A hírek szerint ugyanis nem kapta volna meg az általa szükségesnek vélt kellő mozgásteret a Nemzetbiztonsági Tanács személyi ügyeinek irányításához az elnökhöz közel álló tanácsadók, mindenekelőtt Steve Bannon befolyása miatt.

Noha H. R. McMaster tábornok kinevezését a nemzetbiztonsági főtanácsadói posztra egyöntetű támogatás övezi, az adminisztráció feje fölül nem tűntek el teljesen a viharfelhők. A republikánus kongresszusi vezetők és a szövetséges országok abban bíznak, hogy McMaster mellett a kiszámíthatóságot megtestesítő Mike Pence–James Mattis–Rex Tillerson-hármas lesz döntő befolyással a külpolitikai kérdések irányítására, míg a politikai tanácsadók szerepe korlátozott lesz. A fenti hármas már bemutatkozó körutat is tett Európában azzal a céllal, hogy biztosítsa az európai szövetségeseket az Egyesült Államok változatlan elkötelezettségéről, ám ebbéli célkitűzésük egyelőre nem járt teljes sikerrel. A szövetségesek ugyanis elsősorban az elnökre és a meghatározó döntésekre figyelnek – és várnak.

Donald Trump felszínesebb külpolitikai tudása és gyakran változtatott álláspontja arra enged következtetni, hogy jelentős tér nyílna az elnöki döntések befolyásolására a vezető kormánytagok és tanácsadók részéről, egyben előrevetítve rivalizálásukat. Emellett egyelőre továbbra is úgy tűnik, hogy a Twitter-üzenetek és a bombasztikus megfogalmazások továbbra is fontos részét fogják képezni az új elnök politikájának, ami folyamatos bizonytalanságban tarthatja a nemzetközi szereplőket is. A kormányzati retorika ugyan értelemszerűen nem minden, ám a mai feszültségekkel teli nemzetközi környezetben a percepciók és a narratívák jelentőségét nem lehet eléggé hangsúlyozni: a szavak és a tettek összhangja a sikeres külpolitika alapja.